

1949

Začiatok

Vstupujeme do nového roka „Päťročnice“. Aj na tento rok, ako aj na ďalšie roky chceme všetci svorne pracovať na splnení „Päťročnice“, ktorá je už nie plánom pre obnovu a rekonštrukciu našej ČSR, ale plánom výstavby a prestavby nášho hospodárstva. Nový rok 1949 sa začína teda slávnostne vo všetkých dedinách a mestách a začína sa tak i u nás. A s radosťou robotníci nastupujú do práce s tým vedomím, že budujeme nový svet- svet socializmu, v ktorom nebude vykorisťovať človek človeka, ale každý bude pracovať tam, kde je na to schopný, aby tak slúžil nielen sebe, ale i vlasti a všetkému pracujúcemu ľudu.

Hospodárske pomery

Nielen robotníci, ale aj naši roľníci, sú si vedomí plánovaného hospodárstva, uzatvárajú v zimných mesiacoch kontraktácie plnenia dodávkových povinností rastlinnej i živočíšnej výroby. Robí sa to v obci teraz, keď niet nutných poľnohospodárskych prác, za predpokladu, že to, čo sa jednotlivým roľníkom predpíše, splnia. Aby práce prebiehali hladšie, pomáhajú v tomto MNV a tunajšie učiteľky. Kontraktácie podpísali slávnostne všetci roľníci.

Počasiu zasiatym obilninám dobre praje, takže sú pekné výhľady na dobrú žatvu. Žatva sa začala pomerne dosť rýchlo a začiatkom júla už na poli bolo počuť cvengot kosí a šum zrelého obilia. Štátne majetky dostali na žatvu z ústredia ČSM pracovnú brigádu učiteliek a študentov na žatevné práce. Brigády boli ubytované v škole. Žatva bola dobrá a po skončení kosby začínajú mláťačky spievať pieseň o novom chlebe. Mláťačiek v obci bolo dosť, takže mlatba sa v riadnom čase skončila. Ľud po mlatbe odovzdáva prebytky RSD, ba čo viac, slávnostne odovzdáva aj nadkontigenty.

Strnisková orba sa v zmysle pokynov povereníctva pôdohospodárstva začína hneď po žatevných prácach.

DHD a JRD

Veľkým medzníkom v histórii našej dediny je založenie „Dedinského hydinárskeho družstva“, ktoré sa datuje na 13. marec 1949. DHD bolo založené na podnet Jozefa Turzu, predsedu MNV a Gejzu Prachára, riaditeľa školy a A. Turzu, predsedu MSK. Na ich podnet bol ustanovený prípravný výbor, ktorý si zvolil Správu DHD.

Správa: Predseda- Jozef Turza

Podpredseda- Dezider Halmeš

Členovia- Ružička, Gudába, Hajka

Počet členov: 103

Aby toto mohlo byť aktivizované, poverenictvo pôdohospodárstva poslalo DHD 2000 kurčiat. Z toho 500 pre farmu a 1500 pre členov. Okrem iného dostalo aj subvenciu na výstavbu farmy- 200 000,-Kčs. DHD ako také, nemohlo plniť všetky predpoklady vyplývajúce z novej hospodárskej a politickej štruktúry obce, to jest, bolo zamerané len na odchov hydiny. Bolo potrebné teda rozšíriť činnosť na všetky obory v pôdohospodárstve. Po rôznych ťažkostiach rázu organizačného a politického, vedúci, pokrokoví činitelia obce, ako predseda MNV, za aktívnej podpory MO KSS a AV NF, pretvorilo sa toto družstvo podľa zákona 69/49, na Jednotné roľnícke družstvo.

JRD už svojím poslaním obsahuje všetky prvky a možnosti, ktoré vedú k zvýšeniu a k zintenzívneniu pôdohospodárskej činnosti a tým aj k zvýšeniu životnej úrovne pracujúcich na dedine. Pretvorenie DHD na JRD našlo veľký ohlas na jednej strane u pokrokových občanov, na druhej strane u takzvanej opozície. A tak z bývalých členov DHD prešlo do JRD 73 členov. Títo si zvolili prípravný výbor 17. augusta 1949, na čele s Pavlom Bališom. Prípravný výbor bol schválený ORD v Hlohovci, dňa 28. 8. 1949. Schválenie JRD, ako právnickej osoby, bolo prevedené ORD v Hlohovci 28. októbra 1949, č.30/49. JRD prevzalo od DHD celý majetok. 19. decembra 1949 bolo prevedené Valné zhromaždenie JRD za prítomnosti funkcionárov ORR, na ktorom bola voľba správy JRD:

Predseda- J. Turza

Podpredseda- D. Halmeš

Pokladník- J. Malý

Hospodár- Š. Hajka

Štruktúra členstva: do 2 ha- 65 %

do 5 ha- 15 %

do 10 ha- 15 %

do 15 ha- 5 %

JRD v Alekšinciach za niekoľko mesiacov svojej činnosti vykazuje k 31. decembru 1949 pekné výsledky: inventárny majetok je 412 428,-Kčs, zisk činí 361 885,-Kčs.

Personál družstva: B. Kuklová, krmička; F. Kundlák, účtovník.

Reakcia a dedinskí boháči, ktorí ešte doteraz držali mnohé rozhodujúce, politické pozície, snažia sa najrafinovanejším a najzákernejším spôsobom rozbiť jednotu členov JRD. A priznáme, že mnohí členovia kolíšu vo svojom presvedčení a sú aj takí, ktorí sa hanbia, že sú členmi JRD.

Kultúra

O kultúrnu činnosť v obci sa starala Jolana Malá, učiteľka, ktorá zastávala tieto funkcie: miestna osvetová referentka, obecná knihovníčka a obecná kronikárka. ČSM viedol L. Bulla za spolupráce Jednoty Sokol a M. Vatera. ČSM zahralo tieto divadlá: „Dedinský krutáň, Ježiško nám doniesol mamičku“. Divadlá sa prevádzali v hostinci Karola Bullu. Knižnica bola dopĺňovaná hodnotnou socialistickou a pokrokovou literatúrou sovietskych a našich autorov. Knižnica bola umiestnená v škole. Počet zväzkov koncom roka bol 312.

Vítanie prezidenta

26. augusta 1949 prešiel cez našu obec, vlakom, prezident Klement Gotwald s manželkou a sprievodom. Išiel na oslavy Slovenského národného povstania do Zvolena. Pri pekne vyzdobenej staničnej budove sa zhromaždilo obyvateľstvo s miestnou hudbou, aby takto uvítalo nášho prezidenta. ČSM išla aj autami do Topoľčianok, kde mal prezident Klement Gotwald prejav.

Školení rodáci

Uvádzam podľa kronikárskej obyčaje aj našich vyškolených rodákov, ktorí v čase od r. 1942- 1949 vyštudovali: Gejza Jarunek (obchodná akadémia), Emil Lukáčik (obchodná akadémia), Július Urcikán (obchodná akadémia), Anton Krivošík (obchodná akadémia), Pavol Babušík (gymnázium), Jolana Némová (učiteľská akadémia), Ladislav Lipka (gymnázium, študuje lesné inžinierstvo), Stanislav Novosad (gymnázium, študuje medicínu), Mária Novosadová (gymnázium, študuje profesúru), Leonard Gális (gymnázium), Anton Bulla (gymnázium).

Záznamy v kronike od 1. januára do 31. decembra uzatváram.

Jolana Malá

Obecný kronikár